

Dr. Rudolf Lüttich — Ungarnzüge in Europa im 10 Jahrhundert (Historische Studien von Ebering, т. 84), Берлін 1910, ст. 174, 8°. Роки 850—950, коли велика держава Карла зачала розпадатися і коли стали творитися нові політичні одиниці, не прояснені ще до нині і криють не одну загадку. Особливо доволі мало знаємо про початки нападів всіляких воевничих народів і племен (як прим. Мадярів, Норманів, Арабів), що викликали великі зміни в Європі і то не лише з політичного, але і з економічного боку. Найменше з того прояснена історія початків мадярських рухів і тому присвячує їм автор ближшу увагу, розбираючи спершу історію Маляр у Східній Європі до р. 896, звістки про їх характер і звичаї, а відтак їх походи в Німеччину, Францію, Італію і Візантію та значіне битви 955 р. До історії України відносять ся перші два розділи праці Літтіха (ст. 12—40). *З. К.*

A. Szelągowski — Historyczne prawo Polski na Rusi (Przegląd Narodowy 1910, № 5—6). Автор намагається виказати, що в басейні горішнього Буга важили ся під кінець X в. впливи польські, руські і чеські, або що тут стикали ся інтереси трьох пізніших словянських держав. Стільки позитивного — на його думку — можна вивести з назви сього краю, як краю Хорватів. Одначе сї Несторові Хорвати, як і Велика Хорватія візантійського цїсаря X в., не мають нічого спільного з Русю, отже назва ся, радше політична чим племінна, по гадці автора, виключає зовсім історичні права наддніпрянської Руси на землі, положені над Бугом. Очевидно, коли історичних прав до сих земель не має Русь, то хто-ж инший може їх мати, як не — Польща?...

A. Szelągowski — Historyczne podstawy kwestyi ruskiej na ziemiach polskich (Przegląd Narodowy 1910, № 9—10). „Ziemie polskie“ — се галецько-володимирська Русь; „historyczne podstawy kwestyi ruskiej“ на сих землях — се повний курс історії згаданої Руси за час її політичної саможостности (княжа доба)... *І. К.*

Русское Забужье (Холмщина и Подляшье). Сборникъ статей Е. М. Крыжановскаго съ предисловіемъ И. П. Филевича, Слб. 1911, ст. XLVI+434+IV. Під сим титулом передруковані з давнїйшого збірника „Сочиненій“ пок. Крижановського його історична праця „Забужная Русь“, „Нѣсколько документовъ о состояніи Подлясья послѣ Брестскаго собора 1595 г.“ й публіцистичні його статі з підляської служби: „Письма изъ Подлясья“, „Волненія униатовъ на Подлясьѣ“, „Князь В. А. Черкасскій и холмскіе греко-униаты“, „Записка объ униатскомъ дѣлѣ“. Передруковано се і пущено по досить дешевій цїні як ріесе justificative для проєктованого відлучення Холмщини. Проф. Філевич в своїй передмові вясняє цїнність праць Крижановського для

вияснення сеї справи; подає коротку історію сього питання, головню від 1905 р. і коротку біографію Крижановського. *М. Г.*

Ign. Tad. Baranowski — *Materyaly do dziejów wsi polskiej. Zeszyt I* (Prace Tow. Nauk. Warszawskiego, II, 2). Варшава 1909, ст. IV+58. З отсим випуском приступила історична комісія варшавського Наукового Товариства до систематичного видання матеріалів до історії польського селянства; мають сюди вийти ревізії, люстрації, присуди референдарських судів і т. и.; на першій пляні має видавництво королівщини, далі духовні села, вкінці приватні маєтності. В сій книжці поміщені такі матеріали: ординація робіт в с. Венжерові (прошовської землі) в першій пол. XVI в.; устава для книшинського староства, в дечім подібна до устави на волоки 1557 р. — може матеріал до неї; реєстр товарів, які везли селяне Вислою 1579 р.; інвентар сіл новотарського староства 1638 р.; устава земян (бояр) в бихівськім грабстві 1753 р.; різні матеріали до кількох холмських сіл, м. и. скарги мазовецьких селян в 1789 р. *І. Крч.*

Fr. Rawita-Gawroński — *Nazwa Ukrainy, jej początek i charakter* (Ruś 1911, z. 1). Автор доказує (що, зрештою, загально відомо й чого ніхто не заперечує), що назва „Україна“ вживалася давнійше (до XVII в.) в значінню тільки територіальнім, а не етнографічним.

Dr. Ostaszewski-Barański — *Pierwsze spory o alfabet na Rusi czerwonej* (Ruś 1911, z. 1). Автор оповідає про відомі проби галичанина Й. Левицького (40-ві рр. м. ст.) ввести до нашого письменства польське „abecadło“. *І. К.*

Dr. Wladimir Kuschnir — *Die Teilung Galiziens*. (Ukrainische Rundschau 1910, 7/8, ст. 207—215). Статя написана на підставі розвідки Кривецького про поділ Галичини в рр. 1846—1850.

Der erste Stundist (Evangelisches Gemeindeblatt für Galizien und die Bukowina 1911, ч. 4, ст. 57—8). Замітки про початки штунди на Україні і про діяльність Рябошапки. *З. К.*

М о в а.

А. И. Соболевский — *Лингвистическія и археологическія наблюдения*. I, Варшава, 1910.

Під сим збірним заголовком появила ся відбитка статей, поміщених акад. Соболевским в Рус. Фил. Вѣст. 1910, т. 64, ст. 92—189. Звернемо увагу на важнійші.

В статі „Древнѣйшія славянскія названія монеты“